

ŚLĄSKI ZWIĄZEK GMIN I POWIATÓW

40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43/5
tel.: +48 32 25-11-021, 25-11-241 fax: +48 32 25-10-985

www.silesia.org.pl, email: zwiazek@silesia.org.pl

NIP:634-10-87-850, Konto ING Bank Śląski 03 1050 1214 1000 0007 0001 3261

Katowice, dn. 27 czerwca 2025 r.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-111.020.138.10.2025
Data wpływu 01.07.2025 r.

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na przekazany do konsultacji projekt ustawy *o zmianie ustawy – Kodeks Wyborczy* (RPW/18080/2025), Śląski Związek Gmin i Powiatów (sygnatariusz Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych) przekazuje poniższą opinię.

Projektowane zmiany przewidujące wprowadzenie możliwości powszechnego głosowania korespondencyjnego dla wszystkich obywateli zasługują na pogłębioną analizę z uwagi na złożoność zagadnień, które dotyczą fundamentalnych wartości demokratycznego państwa prawa, w tym równości, dostępności, transparentności i bezpieczeństwa procesu wyborczego.

Z jednej strony należy dostrzec istotne zalety proponowanego rozwiązania, w szczególności jego potencjał w zakresie zwiększenia dostępności udziału w wyborach dla obywateli, którzy z różnych przyczyn nie mogą oddać głosu osobiście w lokalu wyborczym. Głosowanie korespondencyjne może stanowić realne wsparcie dla osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami, jak również dla obywateli przebywających czasowo poza miejscem stałego zamieszkania, w tym za granicą. W sytuacjach nadzwyczajnych – takich jak pandemia, klęski żywiołowe czy inne zdarzenia losowe – ta forma głosowania może również przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego i ograniczenia ryzyka wykluczenia z udziału w życiu publicznym.

Jednocześnie jednak planowane rozszerzenie głosowania korespondencyjnego rodzi poważne wątpliwości, które powinny zostać wnikliwie przeanalizowane. W szczególności, jednostki samorządu terytorialnego zwracają uwagę na szereg ryzyk związanych z zapewnieniem tajności głosowania, weryfikacją tożsamości wyborców oraz organizacją procesu na masową skalę. Przeniesienie aktu głosowania poza oficjalne lokale wyborcze może skutkować ograniczoną możliwością zagwarantowania niezależności i swobody decyzji wyborczej, co jest jedną z podstawowych zasad demokratycznych procedur. Głos oddawany w warunkach domowych może być bowiem narażony na naciski ze strony innych osób, a w skrajnych przypadkach – na działania o charakterze zorganizowanym, zmierzające do wpływu na wynik wyborów.

Równolegle JST wskazują na istotne ryzyka techniczne i organizacyjne, w tym możliwość fałszowania podpisów, przechwytywania pakietów wyborczych czy „zbierania” kart przez osoby trzecie. W systemie głosowania korespondencyjnego brakuje bezpośredniej kontroli komisji wyborczej nad procesem oddawania głosu, co może prowadzić do sytuacji, w których nieuprawnione osoby oddają głosy w imieniu innych wyborców. Tego rodzaju

zagrożenia – bez skutecznych mechanizmów kontroli i weryfikacji – mogą podważać zaufanie społeczne do całego systemu wyborczego.

Z punktu widzenia JST, które pełnią kluczową rolę w organizacji wyborów, planowane rozwiązanie niesie za sobą znaczne trudności praktyczne. Już obecnie, przy stosunkowo niewielkiej liczbie wyborców korzystających z możliwości głosowania korespondencyjnego, realizacja tego zadania stanowi istotne wyzwanie organizacyjne. Wprowadzenie powszechnego głosowania w tej formie oznaczałoby konieczność zaangażowania dużej liczby pracowników samorządowych, co przy ograniczonych zasobach kadrowych może okazać się niemożliwe do wykonania bez zakłócenia bieżącego funkcjonowania urzędów.

Podobne obawy zgłaszają również inne jednostki, zwracając uwagę, że przy dużej skali zgłoszeń konieczne może być kierowanie wezwań do uzupełnienia braków formalnych (np. brak podpisu), co przy ograniczonym czasie i dużej liczbie spraw może być niezwykle trudne do realizacji. Samo przygotowanie pakietów jest zadaniem obwodowych komisji wyborczych, których skompletowanie w odpowiednim składzie (1/2 ustawowego składu z przewodniczącym lub zastępcą) staje się coraz większym wyzwaniem. Komisje te coraz częściej zgłaszają problemy z dyspozycyjnością oraz nieadekwatnością wysokości diet względem zakresu obowiązków.

Dodatkowo, projekt nie rozstrzyga wystarczająco jasno, jak należy traktować zgłoszenia w przypadku ponownego głosowania. W obecnym kształcie ustawy nowe zgłoszenia mogą być składane również przed drugą turą (z wyjątkiem przypadków kwarantanny i izolacji), co wymagałoby szybkiej weryfikacji i ponownego zwoływania komisji w bardzo krótkim czasie, często jeszcze przed wydrukiem nowych kart wyborczych. Warto rozważyć ograniczenie możliwości zgłaszania głosowania korespondencyjnego wyłącznie do pierwszego głosowania.

Ponadto, wskazany w projekcie termin na zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego – do 13. dnia przed dniem wyborów – w zestawieniu ze skalą potencjalnych zgłoszeń, może okazać się niewystarczający do terminowego przygotowania pakietów wyborczych, ich weryfikacji i wysyłki. Należy również uwzględnić możliwość braków formalnych we wnioskach oraz konieczność ich uzupełnienia, co w warunkach ograniczonego czasu i dużej liczby spraw do obsługi może prowadzić do chaosu organizacyjnego. W związku z powyższym postuluje się rozważenie wydłużenia terminu na złożenie wniosku o głosowanie korespondencyjne – przykładowo do 30. dnia przed dniem wyborów – tak, aby możliwe było rzetelne i terminowe wykonanie wszystkich czynności administracyjnych i technicznych.

Dodatkowym problemem, który należy wziąć pod uwagę, jest dwukrotna konieczność wizyty doręczyciela – najpierw z pakietem wyborczym, a następnie w celu jego odbioru. W przypadku osób aktywnych zawodowo może to skutkować niemożnością skutecznego doręczenia przesyłki, a tym samym – pozbawieniem obywatela prawa do głosu. W praktyce również samo przygotowanie pakietu przez wyborcę, choć pozornie proste, może nastręczać trudności – o czym świadczą dotychczasowe doświadczenia. Nieprawidłowo wypełnione pakiety skutkują uznaniem głosu za nieważny, co podważa sens wprowadzenia tego rozwiązania jako bardziej dostępnego.

Z perspektywy obywatela, głosowanie korespondencyjne – mimo intencji ułatwienia udziału – może być bardziej wymagające niż oddanie głosu w lokalu wyborczym czy pobranie zaświadczenia o prawie do głosowania w innej lokalizacji. Konieczność złożenia odpowiedniego wniosku, oczekiwania na przesyłkę i dostępności w dniu jej odbioru to istotne ograniczenia, które mogą zniechęcać do udziału zamiast go ułatwiać.

Na aprobatę zasługuje natomiast rozwiązanie przewidujące, że zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego będzie składane bezpośrednio u wójta, burmistrza lub prezydenta miasta – skraca to ścieżkę administracyjną i upraszcza cały proces obsługi wniosków po stronie JST.

Samorządy zwracają również uwagę na potrzebę uzyskania jednoznacznej opinii operatora pocztowego – w szczególności Poczty Polskiej – w zakresie możliwości technicznej realizacji tak skomplikowanego zadania na dużą skalę. Skuteczne wdrożenie głosowania korespondencyjnego w całym kraju wymaga nie tylko szczegółowych procedur prawnych, ale także dobrze funkcjonującej infrastruktury instytucjonalnej oraz szeroko zakrojonego procesu edukacyjnego dla obywateli.

Podsumowując, projektowana zmiana, choć inspirowana uzasadnioną potrzebą zwiększania dostępności udziału w wyborach, w obecnym stanie budzi poważne wątpliwości dotyczące realnych możliwości jej wdrożenia bez uszczerbku dla zasad uczciwości, tajności i bezpieczeństwa wyborów.

Należy również zauważyć, że Polska nie jest jeszcze w pełni przygotowana do wprowadzenia powszechnego głosowania korespondencyjnego, zwłaszcza bez uprzedniego spełnienia rygorystycznych wymogów organizacyjnych, technologicznych, prawnych oraz edukacyjnych.

W związku z powyższym Śląski Związek Gmin i Powiatów wskazuje na potrzebę przeprowadzenia dalszych, pogłębionych analiz skutków projektowanych rozwiązań, a także szerokich konsultacji z udziałem przedstawicieli JST oraz instytucji odpowiedzialnych za organizację wyborów. Jedynie transparentny i w pełni uwzględniający praktyczne aspekty proces legislacyjny może doprowadzić do wypracowania rozwiązań, które w przyszłości umożliwią bezpieczne i skuteczne wdrożenie głosowania korespondencyjnego.

Jednocześnie postulujemy rozpoczęcie prac legislacyjnych mających na celu stworzenie podstaw do wdrożenia głosowania elektronicznego – np. z wykorzystaniem rozwiązań dostępnych w aplikacji mObywatel. W dłuższej perspektywie może to być efektywna i bezpieczna forma zwiększająca udział obywateli w życiu publicznym, przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyk organizacyjnych i kosztów związanych z głosowaniem korespondencyjnym.

Z wyrazami szacunku

Witold Magryś
Dyrektor Biura
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez
Witold Magryś
Data: 2025.06.27 14:44:53 CEST